КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

Ч. 74. Краків, 7. серпня 1940. Рік I

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34 II
Fernsprecher 230-39

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Щораз більші втрати Анґлії

МОРСЬКИЙ БІЙ НА АТЛЯНТІЙСЬКОМУ ОКЕАНІ. — УСПІХИ ЛЕТУНСТВА Й ПІДВОДНИХ СУДЕН.

Берлін, 4. 8. Начальна команда німецької армії повідомляє, що одно німецьке підводне судно затопило вороже підводне судно разом зі залогою. Це ж саме підводне судно, капітана Рольмана, затопило 12 ворожих, озброєних кораблів 74.000 тон містоти, один анґлійський контрторпедовець та ще одне підводне судно.

У полудневій частині Атлянтійського Океану дійшло до бою між німецьким кружляком і анґлійським, у висліді ворожий кружляк ушкоджено і він утік до пристані Ріо де Жанейро.

Німецьке летунство заатакувало 1. серпня ворожі кораблі в гирлі ріки Гамбер, в каналі св. Юрія. Затоплено один корабель, а кілька важко ушкоджено. Бомбардовано і фабрику літаків у Норвіч.

Анґлійські літаки в числі 8, намагалися бомбардувати Шербурґ, та їх усіх зістрілено. Втрати ворога дня 1. серпня — 10 літаків. Один німецький літак не вернувся.

У другому дні, тобто 2. серпня, німецьке підводне судно під командуванням капітана Кречмера затопило 7 ворожих озброєних кораблів 56.118 тон містоти. Це судно затопило в тому дні 117.367 ворожого тонажу. На східному побережі Анґлії перед Гарвіч у гирлі Тамізи бомбардували німецькі літаки ворожі кораблі, та затопили три кораблі 16.000 тон містоти.

В ночі на 3. серпня німецькі літаки бомбардували маґазини повзів і артилерії, спричинюючи великі пожежі. Над морем зістрілено 3 анґлійські літаки. Тої ж самої ночі анґлійські літаки налетіли на північну і західну Німеччину і скинули бомби на невійськові обекти, вбиваючи кілька цивільних осіб.

—o—

Збомбардування анґлійської фльоти

ДОБУТТЯ ДЕБЕЛЬ. — ПРИСТАНЬ СУДАН ПІД ГРАДОМ БОМБ.

Рим, 4. 8. Начальна команда італійської армії повідомляє, що біля балеарських островів дійшло до морської битви між анґлійцями й італійцями. Італійські літаки збомбардували анґлійську фльотилю. Один італійський літак не вернувся.

Контрторпедовець »Вібальді« затопив на Йонському Морі вороже підводне судно »Освалд« 1.500 тон містоти, забираючи 58 людей залоги в полон.

У Східній Африці летунство бомбардувало місцевісць Бутама в Судані. Італійські туземні відділи добули місцевість Дебель. Налети ворожих літаків були безуспішні.

Дальше повідомляє італійська команда, що внаслідок бомбардування Гайфи пожежі тривали впродовж 3-ох днів.

Італійські літаки бомбардували пристань Судан, де знищено залізничий двірець, летунський майдан, то що. 8 ворожих літаків поцілено бомбами на землі. В Кенії збомбардовано бомбами та обстріляно скорострілами ворожі військові табори.

В північній Африці ворожі літаки кружляли над Барсією, не спричинюючи ніякої шкоди.

Японія скріплює співпрацю з Німеччиною

МІНІСТР МАТСУОКА ПОЇДЕ ДО БЕРЛІНА І РИМУ.

Токіо, 4. 8. Часопис »Ніші-Ніші« повідомляє, що японський уряд рішив скріпити співпрацю з державами оси на довшу мету. У Токіо говорять, що японський міністр закордонних справ Матсуока виїде в тій цілі до Берліна й Риму. Йде про обговорення важливих питань у справі нового ладу в світі.

Румунія відступає полудневу Добруджу

РУМУНСЬКИЙ ПОСОЛ У БІЛГОРОДІ ПРИБУВ З ПОВНОВЛАСТЯМИ ДО СОФІЇ. — ПРОПОЗИЦІЯ РУМУНІЇ. — БОЛГАРСЬКЕ ВІЙСЬКО ГОТОВЕ ДО МАРШУ.

Білгород, 4. 8. У болгарському місті Крайові відбудуться румунсько-болгарські переговори в справі відступлення Добруджі Болгарії. До Софії прибув з окремими повновластями румунський поосл у Білгороді Кадере для ведення переговорів. Кадере заприязнений з теперішним болгарським міністром закордонних справ Поповом, бо він давніше був послом у Білгороді.

У Букарешті говорять, що небаром прибудуть тамтуди болгарський міністр закордонних справ Попов та Бошилов. Також цими днями виїде до Букарешту болгарська делеґація.

Болгарське військо стоїть в поготівлі, щоб рушити в полудневу Добруджу, яку по закінченні переговорів Румунія відступить Болгарії.

Ґен. де Ґоль засуджений на смерть

Аґенція Аваса повідомляє, що військовий французький суд під проводом ґен. Фрера засудив позаочно ґен. де Ґоля за державну зраду, дезерцію і втечу за кордон у часі війни, на кару смерти, втрату старшинського ступня і конфіскату майна.

Французький уряд звернувся по радіо з покликом до членів франц. армії, щоб не приймали участи в дальшій війні з Німеччиною. Всі, що не повинуються тому наказові засуджені будуть на кару смерти. Ті, що до 15. серпня ц. р. вернуться до Франції будуть оправдані.

—o—

Ще не кінець

Холм, 5. серпня 1940.

„Est ist eine alte Geschichte, doch bleibt sie immer neu"

Голгофта Холмщини всім добре відома: сотки зруйнований, спалених і загарбаних та пересвячених на костели церков і домів молитви; тисячі гектарів церковних земель, загарбаних і поділених між польськими кольоністами; сотні зліквідованих українських орґанізацій; тисячі ушкоджених польськими напасниками селянських хат і погромлених господарств; ще більші тисячі арештованих, вязнених, битих, переслідуваних і опльовуваних українських священиків, учителів, інтеліґентів, міщан та селян; мілїонові матеріяльні страти, пекло життя й море сліз.

Усе це з рук не тільки польської влади, але й суспільности. Хіба можна було б дивуватися, як би холмщани, скатовані, окрадені й морально споневіряні поляками, в часі війни й завалення польської держави почали платити їм за свої вікові кривди тою самою монетою?

Але шляхотні, виховані в правдивій християнській моралі холмщани цього не зробили. Вони казали:

— Бог уже покарав їх за наші кривди, а нова влада дасть нам те, що нам належиться.

І глибоко вірять холмщани, що „Бог не кваплививий, але справедливий": що всі церкви, які спалили й зруйнували поляки, будуть відбудовані польським коштом; що всі до одної церкви, захоплені й пересвячені поляками, будуть негайно їм повернені; що загарбані церковні землі будуть повернені; що окупанти манастирів будуть виселені; що всі осадники й кольоністи будуть переселені; що вже не буде в українських селах учителів - польонізаторів; що зникнуть з урядів поляки - урядовці, наслані сюди для переслідування українців і винародовлювання їх; що самоуправи будуть в українських руках і скатоване, змучене душею українське населення врешті відітхне свобідно.

Та цілком інакше виглядає холмська дійсність. Поляків нічого не навчила Божа кара за людські кривди. Зачаджені духом україножерства, вони не можуть стриматися від цього злочину й сьогодні. Пролізши в уряди, самоуправу та різні орґанізації і школи, скрізь і всюди витрачують останні свої сили, щоб шкодити українцям.

Читачі „Кр. Вістей" напевно запамятали зі свята відібрання Холмського Собору, в якому згадувалося, як то поляки хапали на вулицях до роботи молодих українців із сіл, і Український Комітет мусів заєдно інтервеніювати.

На зїзді селян у Холмі ми чули жалоби, що польські осадники та їхні діти продовжують бити по ночах шиби в українських школах.

Поляки, які далі „працюють" по установах, користаючи з фальшивої статистики або й без неї, називали українців, узятих на роботи в Німеччину, поляками й таким робом збільшували число робітників-поляків і зменшували число українців, кажучи, що

українці не хочуть їхати на роботи, хоч число українців давно перевищило норму, а поляків бракувало.

Спец від українських земель — поляк, що відбирав колись церковні землі й роздавав їх осадникам, знову вкрутився на земського комісаря в Холмі, щоби гальмувати повернення цих земель в українські руки; на щастя, вдалося одному українцеві переконати його, що всі добре знають, що то він робив, і добродій осадників поспішив зріктись своєї посади. Але тих, що цю місію продовжують, ще дуже багато.

Де лише в якому уряді сидить поляк чи полька, там українцям не щастить у полагоджуванні справ. Буває й гірше. За названня себе українцем та за українську мову дуже легко потерпіти. Ось пречиста дійсність:

Утікачі на Волині проходили в Холмі через „Flüchtlingen-Lager", в якому здебільша урядовцями були поляки. Опинився в цьому таборі колишній учитель, українець з Грубешівщини Панько Шутовський, який осеню минулого року мусів перейти Буг. — Разом з ним верталася додому його жінка й 12-літня донечка. Треба додати, що Шутовський хворий на шлунок понад 10 років. І ось якось забалакав він у таборі по українськи. Почула це урядничка-полька й аж скипіла: „Ви не вмієте по польськи? Поїдете з жінкою на роботи, а донька додому!"

Нічого не помогло. Хворий Шутовський, що має 12-морґове господарство (з учительства поляки вигнали його), опинився на роботах у Мерінґен, захворів на обнинення шлунка й лежить кілька тижнів у лікарні, а донечка десь у далекої рідні; поляки ж в цього табору поїхали додому.

Тоді ж, між 18—22 травня, з такого самого присуду урядники - польки мав їхати на роботи, замість учителювати, зять адміністратора церкви, о. протопресвітера І. Левчука, вчитель І. Свистуха.

Поляки - урядовці добре пильнують, щоб польська мова скрізь панувала. Української мови ніде й ніхто „не розуміє". Мало того, вони добре дбають, щоб усякі заклики до народу друкувалися, крім німецької мови, лише по польськи. Мовляв, урядовою мовою є польська. Але загальне добро вимагає, щоб українець розумів, до чого його закликають. Адже ж він сьогодні на своїй рідній землі повинен мати не менше прав від поляка.*)

Зрештою, щодо „урядової" мови, то тут ясне „натягання" фактів з метою дальшої польонізації Холмщини. Польські уряди, коли треба було перевести вибори, „набрати" українців на різні позички й т. д., охоче видавали заклики до українців українською мовою.

Заклик до українців по українськи, напр., про виїзд на полеві роботи, чи до дівчат, яких закликають на домових послугачок, чи всякі санітарні розпорядки, цінники на продукти сільського господарства й т. д. — в українській мові не були б ніяким порушенням польських приписів про польську „державну" урядову мову.

Зате всі такі заклики й розпорядки в українській мові для українців були б актом справедливости й виявом доцільности.

Звичайна річ, саме українське громадянство повинно подбати про те, щоб продовжувана акція польонізації українців на Холмщині була припинена.

В. Островський.

*) Про те, як поляки ще й сьогодні руйнують церкви, дивись допис у ч. 69 „Кр. Вістей": „Ще їх не навчило розуму..."

ЗВІЛЬНЕННЯ УСІХ ЖИДІВ - УРЯДОВЦІВ В РУМУНІЇ.

Букарешт, 2. 8. Урядово повідомляють, що румунське міністерство внутрішніх справ звільнило зі служби всіх жидів-урядовців. Водночас звільняється жидів у нищих адміністраційних станицях.

—o—

Комунікат Українського Допомогового Комітету в Кракові

Український Допомоговий Комітет у Кракові, вул. Яблоновських 10/12 подає до відома, що найблищий транспорт відійде до заведень НОРДДОЙЧЕ ҐІТЕ в Бремені дня 12. серпня ц. р. Цей транспорт доступний тільки для мужчин. Всі, які мають намір виїхати до Бремену повинні зголоситися в Українському Комітеті у Кракові найпізніше в суботу 10 ц. м. рано Пізніших зголошень не візьмемо під увагу. У Бремені перебуває тепер багато українців. Вони почуваються (як виходить з їх листів) зовсім вдоволені.

Усі, які мешкають поза Краковом, але у краківській области і хочуть поїхати до Бремену або до фабрик Сіменса в Берліні, зголосяться в найближчому Арбайтсамті в цій справі. Всі Арбайтсамти у краківській области дістали доручення перевезти українців, які зголошуються до згаданих вище фабрик, на урядовий кошт до Кракова. — У Кракові треба негайно зголоситися до *Українського Комітету.*

Іван Яцишин, в з. реф. праці.

—o—

Японія не злякається англійських погроз

Токіо, 4. 8. Японський часопис »Ніші-Ніші« пише, що Японія рішила зіґнорувати всі англійські протести з приводу арештів серед англійців, запідозрених у шпигунській акції в Японії. Всі англійські домагання, щоби звільнити арештованих англійських громадян у Японії, не мають ніяких успіхів. Японський уряд підкреслює, що Англія не сміє встрявати у внутрішні справи Японії. Ніякі погрози Англії не спинять Японії у переслідуванні шпигунів. Японія знехтує всі протести, домагання Англії, то що.

Англія між іншим погрожує, що арештуватиме японців в Англії, відкличе свого посла з Японії та вкінці не спинить транспортів через Бурму. Одначе Японія не боїться цих погроз. Вкінці японська преса гостро атакує англійського посла за те, що з його осідку розходяться неправдиві вісті.

Матсуока про закорд. політику Японії

Токіо, 4. 8. Японський міністер закордонних справ Матсуока склав заяву про нові напрямні закордонної політики Японії, заявляючи, що Японія змагає до заведення нового ладу на просторі великої Азії, причому Манджурія і Китай творитимуть одну цілість. Світовий мир буде довготривалий, бо це ціль Японії, врешті до того змагають обі держави, з якими Японія співпрацює. Водночас Японія зрезиґнує зі співпраці з тими державами, що стоять осторонь від неї.

Японський уряд проголосив 1. 8. ц. р. заяву про нові напрямні японської державної політики. Японія змагатиме усіми силами, щоб зліквідувати війну в Китаю.

Прем. Коное заявив з приводу проголошення цієї декларації, що перш усього треба узгіднити співпрацю армії з урядом. — Уряд скріпить оборону краю і переведе зміну закордонної політики Японії. У нутрі розбудується сильну політичну орґанізацію.

—o—

Англія втратила останню твердиню в Европі

ПОРТУҐАЛІЯ СКРІПИЛА ВЗАЄМИНИ З ЕСПАНІЄЮ. — СОЮЗ ЕСПАНІЇ З ПОРТУҐАЛІЄЮ.

Лісбона, 2. 8. Еспанія підписала з Портуґалією додатковий договір приязни. Це має велике значіння, бо тимсамим Англія втратила останню твердиню в Европі. Відомо ж, що Англія мала великий вплив на Портуґалію. Тепер же Портуґалія співпрацюватиме з Еспанією, значить з державами осі.

Словацький націонал-соціялізм

НОВИЙ ШЕФ ПРОПАҐАНДИ В БРАТИСЛАВІ.

Братислава, 5. 8. Словацький премієр д-р Тука іменував редактора Карла Мурґаса шефом словацької пропаґанди. Як відомо дотепершній шеф пропаґанди Шаньо Мах став міністром внутрішніх справ.

Мурґас написав у »Словаку« статтю про словацький націонал-соціялізм, як нову систему цінностей, що має перевиховати словаків. Праця, карність, неустрашимість, ось головні засади нової ідеольоґії словаків. Хоча Гітлер заявив, що націонал-соціялізм не є на вивіз, то все ж щасливий той нарід, що впроваджує в себе таку систему, якої джерелом є наука Гітлера.

Мадярщина виселить жидів

Будапешт, 4. 8. Мадярські часописи повідомляють, що уряд виготовляє закон про виселення жидів з Мадярщини. Мадярський уряд навязав вже переговори з одною державою, яка теж підготовляє радикальний плян розвязки жидівського питання.

З Мадярщини виселять усіх жидів до 50 року життя. Кошти виселення покриють частинно жидівські капіталисти в Мадярщині.

Естонія відкликує свої кораблі

Естонський міністер господарських справ наказав відкликати всі естонські кораблі, що плили до Канади й Америки. Вони дістали наказ завернути й причалювати до пристані в Мурманську. Всі естонські кораблі на Тихому Океані мають заплисти до Владивостока. Водночас наказано, щоб усі естонські кораблі плили під совітським прапором.

—o—

ПАПЕН У ГІТЛЕРА.

Німецький посол в Анкарі, фон Папен, приїхав був до Зальцбурґу й здав Гітлерові звіт про положенн на Близькому Сході. Папен виїхав знову до Анкари. У Софії заявив Папен журналістам, що він вертається до Анкари з великою надією, що відносини на Близькому Сході будуть дальше стабілізуються.

—o—

ЛИТВА ПРИЛУЧЕНА ДО СОВІТІВ.

Москва, 4. 8. На засіданні верховної совітської ради на Кремлі рішено в суботу прилучити Литву, як 13 союзну републику до Совітів. Деякі округи білоруської републики, в яких живуть переважно литовці, увійдуть у склад литовської союзної републики. Рішення верховної совітської ради прилучити Литву до Совітів пройшло одноголосно.

Homo politicus

Причини упадку Польщі

Дальші образки розвалу. — Леґенда про „українську зраду"

27)

Права передруку й перекладу застережені.

Очевидно, було б невірно і несправедливо твердити, що думка про рятування лише власної шкури і своїх родин обхопила всіх без вимку польських старшин. Це не відповідає правді, що зрештою стверджує поважна кількість старшин, які були присутні у битві під Кутном; вони були вже раніш змобілізовані, частинно були активними старшинами. Але з другого боку незавидна була доля тих резервових і рядовиків і старшин, які послухали приказу загальної мобілізації та позголошувалися до війська. Вже й супроти рядовиків така львівська команда доповнення (ПКУ) не знала, що з ними робити, бо згідно з засадою, щоб „мішати" мешканців різних частин держави у спільних військових частинах (зі страху перед одноодноменшиневими частинами, які мусіли б повстати у висліді засади територіяльного формування війська), змобілізовані мали картки з визначенням їм місцевостей, куди повинні були зголоситися та куди вже не можна було передістатися. Отже юрби змобілізованих облягали канцелярії ПКУ та залізничі двірці, де знову перебувати не було надто приємно з уваги на летунські налети. Те саме ділялось у командах міст, де зголошувались старшини резерви: там не знали, що з ними діяти, куди їх висилати, та казали „чекати". Один знайомий польський урядовець у Львові, майор резерви, зголошувався щоденно, вічно слухав: „чекати", а коли заявив, що хоче йти на фронт, почув характеристичну відповідь: „чого ви так спішитеся до смерти?!" Врешті того майора резерви приділили до — поліції та вислали з карною експедицією проти українських селян, які реаґували на польську солдатеску. Була це порядна людина; стрінувшись припадково в дні свого виїзду з автором цих рядків на вулиці Львова, казав з огірченням: „не можу вам сказати, куди їду, бо це тайна, але кажу вам, що я волів би сьогодні лежати трупом на побоєвищі бою із німцями, ніж їхати з тою місією, з якою мене висилають". Були, зрештою, і такі, які гинули самогубством, накладаючи в розпуці на себе руку. Отже не втікали *всі*, не всіх огорнула зараз у першому дні війни психоза шукати собі безпечного місця, з виправданням, що „без мене обійдеться", та що — очевидно — „і без мене" польська армія вмашерує до Кенігсберґу і Берліна. Але цих останніх було так багато, що їх утеча набрала характеру аж загального явища, яке здеморалізувало та здезорґанізувало армію.

Сьогодні існує вже ціла німецька література про війну у Польщі. Червоною ниткою веться у ній те саме признання хоробрости польського вояка, про яке ми вже згадували, як про ствердження з уст німецького начального вождя. Читаємо напр. в одній такій публікації (v. Oven: „Schluss mit Polen"), що єдиний і останній старшина, який залишився у колишній берестейській твердині, котрий ще не втік, дав добру раду своїм вoякам, щоб кожний рятувався, як міг; але що вояки не мали до своєї розпорядимости ніяких інших комунікаційних засобів, крім власних ніг, та не знали, куди б їм утікати, „*більша частина їх рішила продати як мога найдорожче своє життя у цитаделі: вони обсадили кулемети й гармати та пробували навіть пробитися панцирними автами*". У *тій самій* книжечці читаємо про загибіль ріжних полків польської кінноти, м. ін. про випадки, коли кіннота атакувала німецькі танки, вірючи, що це вози з дикти і тектури: адже так писали польські ґазети й оповідачі старшини, які хотіли воювати блефом!..

Співвина польського старшинського корпусу у *такій* катастрофі польської армії не підлягає найменшому сумніву. І чим вищі польські чинники — тим більша їхня вина. Найбільша вина найвищих достойників, які розпутали війну та потім втікли, затрачуючи почуття гідности. Здається, 5-го чи 6-го вересня у Чемеринках пов. Любартів на північний схід від Люблина явився Ридз Сміґли з Костеком Бернацьким. Утікав звідтам так швидко, що у місцевій лісничівці залишив свою маршалківську булаву та своє срібло. В тому самому часі „штаб начального вождя" польської армії заїхав аж до Берестя та примістився в ославлених історичних „Буґшопах", які колись були місцем мартирольоґії тисячів інтернованих українців. Знову през. Мосціцький, заки перейшов міст на Черемоші у Кутах, серед численних своїх етапів, заїхав був з цілим двором до маєтку дідича Богдановича, до Джурова. Пані Мосціцька везла військовими автами навіть свою спальню, бо — мовляв — вона не може спати в інших ліжках. Панство Мосціцькі збіралися зимувати у Джурові і тому рішили негайно у дворі загосподаруватись. Зараз другого дня спровадили військовим літаком із Коломиї кафлі на нові печі: це був мабуть єдиний випадок, коли адміністрація підчас війни функціонувала, як у годиннику! А знову за день чи за два президент, його дружина та все оточення втекли просто з богослуження, яке польський капелян правив у гр.-кат. церковці, бо над селом появився німецький літак. Оповідач цієї неймовірної, але правдивої історії, людина безумовно достовірна, не вмів уже сказати, яка доля постигла кафлі і ліжко пані президентової: чи вони поїхали далі, чи залишилися на памятку історичної гостини...

Знову інший військовий достойник, військовий міністр ґен. див. Каспшицький, зупинився був 17. вересня у селі Незвиська над Дністром, теж без ніякого звязку з армією. З місцевої станиці поліції дзвонив до старости в Городенці, запитуючи його, чи свобідна дорога до румунської границі, віддаленої від Городенки на кілька кільометрів. „Як то, то пан міністр не знає, що совітські війська переступили границю та відрізують всі переходи до Румунії?" Пан міністр справді про це не знав, не хотів у це вірити та поводився, немов такої можливости він ніколи не допускав. Очевидно: такої можливости дійсно не допускав ніхто із тих польських державних діячів, які бачили світ у Польщі і поза нею не таким, яким він був, тільки таким, яким вони хотіли мати його. Прихід червоних військ був для поляків таким несподіванкою, що вони довгий час вірили, що ті війська всетаки йдуть Польщі „на поміч". Були випадки переговорів польських військових частин з червоними, при чому першим питанням з польського боку було завжди: „в якому характері приходить червона армія?" Так, неначе воно все ще річ сумнівна! Що ж і казати про військово-політичне освідомлення молодих польських підпоручників та поручників, які стояли довкола Львова підчас його облоги. Ще підчас тієї облоги чимало громадян намагалося видістатись з львівського мішка.Польські стійки їх здебільша переловлювали та переслухували, вбачаючи в них „шпигунів", бо психоза бачити скрізь і всюди шпигунів дійшла була в Польщі до неймовірних розмірів. Коли ті втікачі казали, що Львів уже відусіль окружений та що від сходу стоять червоні війська — польські старшини вважали такі звістки злобною провокацією ворогів держави. Польська пресова політика залишилась вірною собі до самого кінця.

ПОДЯКА

Не маючи змоги всім подякувати — зокрема тим Українським Установам і Громадянам, що памятаючи про мене зложили мені іменинові побажання, спішу цією дорогою передати Їм вислови глибокого свого зворушення та сердечної дяки за всі ці щирі вислови зрозуміння для нашої праці, та моєї в ній участи. Тільки громадська, на взаємному довірі сперта постава наша до сучасної української дійсности може дати запоруку її пошани й дальшого правильного розвою, а до цього треба тісного звязку й щирого взаємного зрозуміння.

Д-р Володимир Кубійович
Провідник
Українського Центрального Комітету

Разом з анархією у державі поступала теж вперед польська солдатеска. У Львові всі українці жили під вічним маревом масового погрому по бромберґському зразку. Раз-у-раз провокатори поширювали поголоски, що „українці стріляють на польських вояків із вікон". Ніби то у пошуканці за дезертирами, які переодягаються та скриваються в українських установах, 16-го вересня 1939 р. впало до будинку „Просвіти" у Львові кількадесять польських поліціянтів, з аґентами, під проводом військового поручника, мабуть з II. відділу, та здемолювали м. ін. домівку редакції і друкарні „Діла" та переплетню „Просвіти" під притокою, що мовляв впали стріли до польського війська з дому „Просвіти". Єдиним гамульцем, який стримував польську юрбу перед тим, щоб іти за провокаторськими закликами, був острах перед реакцією українського села, щоб воно у відплату не вирізало кольоністів та розсіяну по містечках польську інтеліґенцію. Чи свідомість тієї небезпеки для поляків у краю, коли б у Львові польська вулиця почала гуляти, чи рештки політичного розуму казали вистеріґатися дальших масових протиукраїнських виступів, досить, що і воєвода Білик, як довго був у Львові, і в останніх десяти днях — ген. Лянґнер, ішли на руку українським інтервенційним заходам; вони казали м. ін. оголосити кількакратно у львівському радіо та тамошніх двох польських ґазетах, які ще появлялися, останню заяву за підписами митроп. Шептицького та голови УПР Василя Мудрого, що зверталася проти таких невідповідальних поголосок, яких метою було лише викликати ще в отій останній історичній хвилині взаємну різню польського й українського народу.

У краю ділялось гірше. Де староста зорієнтувався у безнадійній ситуації та запросив сам українців, щоб вони помагали пильнувати порядку в повіті, як напр. у рогатинському повіті, там минулося без проливу крови. Зате в цілому ряді інших повітів, де місцевий „Стшелец" лучився з військовими мародерами і поліцією для „пацифікування" українців, користаючи з атмосфери повної безвідповідальщини, там з обох сторін лилася кров. У такому Завалові підгаєцького пов. якийсь старшина, який зупинився там підчас своєї втечі, уладжував собі просто лови на селян, так, як за часів історичного Потоцького, що казав лізти селянам на дерево та стріляв до них і тішився, як пострілені падали на землю: тут той герой зачаювався за кутом хат, вигуками виманював селян на вулицю та стріляв до них з рушниці. Найстрашніші події відбулися у Стрийщині. 11-го вересня 1939. втекли зі Стрия всі польські державні установи, військо і поліція. По полях і садах у Стрию і околиці військові масово кидали зброю. Місцеві люди ту зброю визбирували та озброювали нею громадських вартівників. Тимчасом почало гуляти шумовиння. Підпалили село Дуліби, яке згоріло у двох третинах; згоріло

21 господарств у Конюхах. Між вартівниками і паліями прийшло до перестрілки. Чергового дня у переході на схід і південний схід зайшла до Стрийщини якась сильніша військова частина. Місцеві поляки обвинуватили перед військовою старшиною українців, що вони — мовляв — зробили повстання. У Завадові військові застрілили учителя Харкова та сина о. Охримовича. У Дулібах розстріляли 6-ох селян. У самому Стрию розстріляли без переслухання ок. 40 українців. У Синевідську розстріляли 46 осіб, тих, яких поліція привела з Грабовець, Лубінця та Синевідська Вижнього. Біля Роздолу розстріляли о. Божейка, звязаного дротом з трьома його парохіянами. У Львові Лосейкові з Конюхова видовбали очі. Трапились випадки жахливого знущання: ловили людей на дорозі, обливали бензиною і підпалювали, прибивали цвяхами до дерев. Причиною знущань був здебільша український привіт „Слава Ісусу Христу", або відповідь „українець" на питання „хто ти?".

Вістки про ті знущання поширювалися лискавкою по довкільних повітах та викликували реакцію українських селян у формі нападів навіть на цілі відділи поліції та подекуди й на достойників-втікачів, які поводилися на шляху своєї втечі супроти зустрічних селян так, немов ті селяни все ще зобовязані до панщизняної служби. Ясна річ, що у тих селах, які були предметом постійних „пацифікацій" у минулих роках, селяни ждали тільки нагоди, щоб тим-чим відплатитися, і та нагода прийшла для них з моментом наближування німецьких військ. Горіли деревляні мости, щезали кладки, настрій супроти польського війська, яке відходило на схід, був настроем наскрізь ворожим, зате німецькі військові частини зустрічали скрізь і всюди ентузіястичне, стихійне привітання. Чи могло бути інакше?! Чи можна таким настроям дивуватися?! Чи не треба було б дивуватися, коли б було інакше?! Тимчасом польське громадянство у центральній і західній частині Польщі немов „забуло" або „не знало" про методи 20-літнього правління на етнічно непольських землях у Польщі та не хотіло нічого знати про останні криваві вибрики польської солдатески. У виступах українського села, в нетаєних симпатіях української інтелігенції до німецького наступу, в українських надіях, що ось врешті приходить край 20-літній мартирольоґії — польські патріоти вбачали „українську зраду". Таким робом появилася ціла леґенда, що це українці головно завинили у польській военній програній, бо „зрадили", „застромили ніж у спину" і т. п. У своїй наївності та свому жалю до всіх і вся, ті польські патріоти забували, що коли німецькі війська дійшли до української національної смуги, то польська армія, як орґанізована суцільна одиниця, вже взагалі не істнувала, члени польського уряду були частинно розбриті, частинно вже за кордоном, та ціла военна кампанія властиво вже була закінчена.

Замість мати жаль до німців, українців, росіян — треба було мати його до единого і правдивого винуватця — до себе самих...

ВІД РЕДАКЦІЇ:

На цьому кінчаємо друкувати циклі статей п. н. „Причини упадку Польщі". Остання стаття п. н. „Підсумки і висновки" появиться вже лише у книжці, яка вийде в найближчому часі. Буде там ще кілька інших статтей, які не були друковані в ґазеті, напр. про польську статистичну політику, про польські політичні партії, кліки й котерії і т. ін. Тому, що книжка „Причини упадку Польщі" появиться у досить обмеженій кількости примірників, просимо заздалегідь замовляти її в Адміністрації Українського Видавництва.

Німецько-югославянське порозуміння

Берлін, 4. 8. В останніх днях відбулися у Берліні німецько-югославянські розмови у справі спільного торговельного обміну. Дня 31. липня ц. р. підписано взаїмний договір. На основі цього порозуміння поширується торговельний товарообмін між обидвома державами. Між іншими управильнено торговлю між Югославією і Голяндією, яку окупують німецькі війська.

—o—

Анґлійці вірять у свою програну

Ню-Йорк, 4. 8. Американський часопис »Ню-Йорк Пост« помістив листа англійського редактора »Ню Кронікл« до свойого прятеля у Ню-Йорку, в якому цей пише, що анґлійці вже не сумніваються в тому, що переможе Гітлер. Всі вірять, що Німеччина переможе Анґлію, бо він довершив уже багато інших діл, про що анґлійці до недавна сумнівалися. Дальше автор листа відмічує, що німцям доведеться з трудом займати анґлійський остров, бо Анґлія добре приготовлена.

Румунські жиди їдуть до Басарабії

Букарешт, 4. 8. Урядово повідомляють, що досі переселилося з Румунії до Басарабії через Ґалац 38.442 осіб. Очевидно, це здебільша жиди покидають Румунію, що втратили тепер там різні урядові становища, тощо. До Румунії прибуде багато переселенців з Басарабії, які приїдуть туди залізницею з Кишинева до Ясс.

Комуністичні демонстрації в Гельсінках

Штокгольм, 2. 8. Шведські часописи повідомляють, що в середу вечером дійшло в Гельсінках до комуністичної демонстрації. Около 100 комуністів уладило збори. Поліція взвала демонстрантів, щоб розійшлися, одначе вони не послухали. Тоді поліція силою почала розганяти комуністів, яких число збільшилося у міжчасі до 300 осіб.

—o—

о. ДМИТРО ЮРЧИК

Зі споминів священика

Не було місяця, щоб у мене не було ревізії, карні накази старости з Ліська сипались на мене, як дощ. Доходило до такого куріозу, що 29. березня 1939 р. покарали мене гривною 50 зол. за те, що я, мовляв, не обяснив дітворі картину: поворот Пілсудського з Маґдебурґу. На нім була якась стара жидівка, що на вулиці витала маршалка, а хтось доніс, що я ніби то сказав: »Це жінка Пілсудського...« Мотив кари: необичайни вибрик. В 1939 році був я покараний гривною 100 зол. за зневагу влади, за те, що ніби то висловився у волості у Волі Миговій: »Христос терпів і ми терпимо, але Він воскрес, то й ми воскреснемо!« Довге слідство і дві судові розправи звільнили мене тоді що правда та староста таки поставив на своїм. Інших кар, за гноївку, пса, хлів, сміття, та ін. і не счислити. Один конфідент Іван Стец, підлячий, видумав таке, що я сказав: »Не читайте „Побудки", бо це орґан Юди і підете всі за це до пекла, а читайте тільки добру пресу!« Слідство довго тягнулось з того приводу, а староста покарав мене за пропаґанду 100 зол. гривни, але я вже їх не заплатив. Сухітнича вчителька — як змія ненавиділа мене — і доносила заедно на мене. Завдяки їй мав я з »інспекторатом« аж 36 переслухань. Та якось я відгризався від тих оскаженілих нападів. Аж знайшовся такий юда, що за ордери й гроші таки доконав свого. Поліційні доноси кмдта Ґриґлеса, майже щоденно доносили нові ревеляції про мене (маю ці папери тепер у своїх руках).

Нарешті 28. липня 1939 р. мене вечором увязнили, завели на поліційну станицю до Волі Миговой, а опісля до Сянока. Там »познайомився« я з україножером Гетпером, який мав на совісті сотні українських жертв, що карались під побоями та гинули по вязницях. Він та його помічники Щепанський та слідчий суддя Праґловський винищували українців з насолодою. Чи діткнула їх рука справедливости — не знаю — але я, як тисячі українців, затямлю їх добре. Мене примкнули в сяніцькій судовій вязниці, що »гостила« уже чимало наших священиків, між інш. о. декана Мілянича, о. Зґорлякевича, о. Тетерку, о. Бучка, о. Терлецького, о. Данилова, о. Гайдука, о. Ґорґулу, о. Яросевича та інших.

У келії довелось мені пережити важкі дні переслідувань і болю. Харчі погані. Поведінка жахлива. Садизмом визначились професи: начальник, ренеґат, б. член армії УНР, Константин Тихманович, профос Пеховяк та інші. В келії ч. 18 пізнав я о. Мих. Терлецького завід. з Царинського, який сидів уже 10 місяців.

Ціла вязниця була набита українцями — число вязнів заедно більшало так, що замість 280 вміщувалось 420. Це все студенти, інтеліґенти та селяни, які сиділи за ОУН, за »Січ« і за намаганий перехід кордону до Словаччини, до »леґіону«. Так просидів я у вязниці серед наруг, обид і ординарної лайки, місяць, до 30. серпня 1939 р. Прокуратор ні слідчий суддя ніколи мене не запитували, бо — мовляв — »не мали часу«. Аж 30. серпня 1939 р. у ночі відвезено нас під сильною ескортою до Ясла. Ми знали, що буде війна, по мобілізаціях та нервозности професів. Куди нас везли, ми не знали. На стації в Яслі грубий як віл, машиніст поїзду глянув на мене згірдливо і сказав: »Браце, попач! То знув тен ксьондз з Команьчі! Алє сєн пташку попадл!« Він узяв мене за о. Тетерку з Команьчі, одного з найдійніших українських священиків.

Вивезено нас усіх до Ряшева підводами. Нас було 25. Зі священиків я тільки один, решта студенти зі Стрийщини й деякі селяни, між ними лемко, Гривнак та ін. В Ряшеві замкнули нас у вязниці в сутеринах, де додано до моеї келії о. Гайдука Михайла, сотр. з Глудного (Березівщина), який сидів під тим самим замітом, що й я. Так стало мені відрадніше, бо о. Терлецький залишився у Сяноці у вязниці, а я сам — священик — мандрував далі.

А тимчасом наступала німецька армія. Бомби падали, як дощ. Робилось гаряче... В наші серця вступала надія. Ось, ось... Та нічю 7. вересня м. р. вивезено нас підводами дальше до Ярослава. По дорозі ми бачили, як автами, що ними втікали польські ґенерали, полковники та інша офіцерня, яка залишила на поталу вояка, а сама спасалась куди очі несуть. Втікали нічю, бо лякалися бомб. В Ярославі перебули ми один день. Там було велике зденервування

З голосів преси.

„Похоронна омана"

Під таким наголовком »**Франкфуртер Цайтунґ**« з 30. липня ц. р. приносить передову статтю, присвячену фактичній ліквідації Ліґи Націй. Стаття навязана до недавнього виступу Румунії з Ліґи. На вступі автор пригадує теж виключення на початку війни з Ліґи Націй Сов. Союзу, тієї самої держави, якої вступ до Ліґи був колись розреклямований як початок нової ери. Виступ з Ліґи не тільки кількох великих, але й малих держав та повний упадок авторитету Ліґи, що пішов ще далі, ніж безсильність тієї установи, коли йшло про екзекутиву, все воно зробило з Ліґи одну велику »оману« (ілюзію), якій тепер приходить остаточний кінець.

„Вже перед вибухом війни 19 держав із ріжних континентів зреклося своєї участи у Лізі Націй, куди вони приступали були чи то з великими надіями чи з сумнівами й застереженнями Виступали звідтіль, щоб шукати розвязки своїх життєвих проблем поза женевською установою. Від серпня 1939 року знову 3 дальші держави відвернулись спиною до Женеви. В останньому часі зробили це Данія і Румунія, при чому їхні письма до Ліґи, в яких вони мотивували свою постанову, можуть послужити як симптом повного внутрішнього розвалу тієї установи.

Наведім слова, що їх написав румунський міністр закордонних справ Мануїлеску у свому пращальному слові: „Виступаючи з Ліґи Націй, покидаємо остаточно політичну оману, при якій тривали так довго. Всупереч гомінким словам, Румунія ніколи не мала з Ліґи ніякої користи. Зате її втягнули в автоматичний механізм шкідливих політичних дій, які — всупереч її правдивим почуванням — були звернені проти деяких благородних заприязнених великих націй". Коли скреслимо з отих слів те, що було — видно — потрібне румунській політиці для умотивування своєї теперішньої зміни фронту, то все ж залишаться вислови, які правильно характеризують підстави женевської політики. „Політичні омани", та „автоматичний механізм шкідливих політичних дій" це в дійсности підвалини істнування женевської установи впродовж двадцяти літ, від часу, коли версайський договір покликав її до життя. Ані одна держава, яка — забуваючи про власну силу та справжні можливости Ліґи — хотіла причинитись собою до блеску історії, кованої у Женеві, не встереглась перед жорстоким розчаруванням, яке було тісно звязане з пізнанням безсилля Ліґи та держав, що її опанували. Навіть Франція, яка колись сама у статтях про поміч і Ліґову допомогу у статуті Ліґи плекала була одну з своїх обманницьких надій, зазнала у своїй військовій катастрофі тої самої долі, яка стала участю й інших країн, або завжди грозила їм, хоч вони ставили наосліп на карту здогадної женевської потуги.

Зречення довголітнього секретаря Ліґи Націй, француза Авеноля, вправді ще не означає формального виступу Франції з Ліґи Націй, але у практиці мусить мати рівнозначне значіння. Франція просто дійшла до певного висновку на підставі пізнання дійсности..."

Автор порівнює відкликання Авеноля з Ліґи Націй з французькою пропозицією перемиря супроти німців. Там було ствердження своєї мілітарної програної, тут — політичної. Франція пізнала, що не може надалі зберіівати паперового закону, який протиставлявся би німецькому праву до проводу в Европі. Не дармо Авеноль писав у свому пращальному листі до членів Ліґи Націй: він не бачить — мовляв — можливости створити у будуччині „можливо широкі границі" для діяльности Ліґи. Ті слова не були нічим іншим, як похоронною промовою над могилою похоронної ілюзії.

Континентальна чи заморська торговля?

Державний радник Еміль Гельферіх, керманич відділу закордонної торговлі у Берліні, помістив у »**Берлінер Берзен-Цайтунґ**« з 31. 7. ц. р. статтю на актуальну тему, яка викликує живу пресову дискусію: чи у світовій господарці істнує тепер тенденція орґанізувати торговлю **внутрі** континентів (внутрішньо-европейську, внутрішньо-американську) та обмежуватись до якоїсь континентальної автаркії (господарської самовистарчальности), чи змагати до торговельних взаємин між континентами, себто провадити заморську торговлю?

На вступі автор стверджує, що теперішня війна таксамо, як світова перерізала нитки німецької заморської торговлі. Але коли у світовій війні Німеччина була господарсько ізольована також і на суші, то тепер вона змогла більше розвинути свої торговельні звязки на сході і південному-сході Европи, ніж їх мала перед цією війною.

»...Сам собою, з власних природних потреб повстав в Европі великий господарський бльок, великий господарський простір, який представляє собою цілість, хоч і поділену ще митними та політичними кордонами. Тут господарський розвиток іде перед політичним розвитком, життєва конечність випереджує теорії. Пізніше колись професори національної економії будуть найдокладніше виясньовати, чому воно так сталося. Бо з отими теоретиками економії є таксамо, як з істориками: вони мусять щойно згодом оповідати, що сталося. Але ми, які уявляємо собою живі постаті, маємо інші завдання. Господарити, це значить творити вартости, а до господарки належить торговля...«

Виходячи з засновку тих життевих вимог, автор опрокидує думки, немов господарське життя можна втолочити в рямці тільки одного напрямку, тільки якоїсь одної господарської доктрини.

»Таксамо, як раніше люди захоплювалися ідеалом світової торговлі, так тепер говорять про ідеал континентальної господарки. Той ідеал плекають особливо ті людці, які гадають, що можна командувати господаркою, торговлею та життям. Але точнісько так, як ідеал світової господарки, таксамо й ідеал континентальної спонукує до поважних рефлексій. Вже з чисто ґеоґрафічних оглядів ясно, що Европа таксамо мало здіб-

---

й тривога. Уночі з 8. на 9. вересня м. р. вивезли нас до Перемишля, де перебули 3 год. у вязниці, а рано вивели нас на стацію. Аж нараз появився літак. Нас завели до схову під комісаріятом.

На стації в Перемишлі перебули ми один день. Там долучено до нас 90 німців зі Шлеська. Вони оповідали про свою хресну дорогу. Два тижні маршу, їли один раз обід, по дорозі розстріляно їх біля 70. Показували змасакровані руки, ноги, плечі; одного, що мав 3 кулі в ногах, несли, конаючого вже на драбині. Населення давало, що могло. Та »народова ґвардія« не допускала. Враз із німцями долучено до нас ґрупу українців із Перемишля й округи. Були в ній дир. Сенечко, секретар УНДА з Перемишля й о. Добрянський, парох Крецова — добромильського деканату, та біля 70 інших, головно студенти, молодь, селяни й багато дівчат із Бушкович.

Дня 10. вересня казали нам пішки машерувати до Самбора. Вся наша ґрупа — в числі понад 250 осіб, рушила в дорогу. Мушу додати, що в Рушеві 7. вересня забрали від нас о. Гайдука Михайла і п. Поточного, свідомого українця - »спільника« о. Гайдука та закутих у кайдани повела їх поліція не знати куди. Від одного стражника в дорозі дізнався я, що з о. Гайдуком погано. Від того часу ніколи про нього живого не чув.*)

Не забуду до смерти хвилини, як старенький о. Добрянський плакав, мов мала дитина і просив прокуратора звільнити його.

По дорозі до Самбора довелось пережити жахливі хвилі. »Охорона«, різне шумовиння з »Оборони Народовей« знущалося над вязнями страшенно било та зневажало їх. Сонце пекло, з ран стікала кров, а пилюга вїдалась в очі. Наші селяни подавали воду, та в селі Баличі боялись навіть води подати. Під Свіжинцем натрапили ми на ґрупу польського війська, що втікало. Озвірілий поручник хотів усіх німців постріляти. Провокував ординарно й казав спрямувати на них скоростріл. Тимчасом німецька армія натискала і наш герой утік.

Були й інакші явища. За Баличами натрапили ми на гурт польських вояків, що обдаровували нас яблуками. Та »охорона« брала ці яблука й їла сама, позиваючи, чи ще не дають. Далі начальник охорони заборонив доступ до вязнів. Тоді один із вояків, українець, револьвером загрозив охороні, як кривдитиме бідних вязнів і вояки обдарували нас, чим могли — перед очима ототерівшої „охорони". Але були вояки в іншому місці, які кричали — на що нас провадить: кулю в лоб і кінець...

10. IX. в год. 11-ій вночі прибули ми до Самбора. По дорозі трьох втікло, — чи всі живі дійшли, не знаю. Тут поділили окремо німців, окремо українців. Нас зігнали до одної келії, де годі було навіть стояти. Напхали як оселедців. Сморід, задуха, аж памороки забивало. Треба завважити, що політичних вязнів поляків і жидів повипускали з вязниць, залишились тільки українці і німці. Німці здебільша були інтеліґенти. Півнагі, покалічені, з підбитими очима, окровавлені, без зубів, з поломаними ногами, пальцями й руками.

Та не довго довелося нам зазнавати мук у Самборі. Дня 11. вересня вечором зайняли Самбір німецькі війська. Вязні з поверха оповідали, як то поляки втікали, який то жах упав на них. Німецькі летуни періщили бомбами, сіяли скорострілами. Як увійшло німецьке військо в місто, тюремні стражники зараз позривали польські орли та нагло заговорили по українськи. Українці вязні порозбивали двері вязниці та вийшли на волю. Тут на подвір'ю привітав нас поручник Шнайдер; німців відділив окремо. Всі пяніли з радости.

Переночувавши на „Бесіді" й одержавши допомогу з Українського Самбірського Комітету, ми сфотоґрафувалися разом та як хто міг, подався домів. Я відвідав ще своїх приятелів оо. Богуша й Вандерера й по двох днях 17. IX. 1939. добрив щасливо до дому, до Манева, де застав уже словацькі війська та німців.

---

*) Хто знав би щось далі про нього, хай подасть до відома автора через »Краківські Вісті«.

на бути господарсько самовистарчальною, як Африка. Як плекання оливних ростин потребує тропічного сонця, так і будова машин — поміркованого клімату. Сама природа завела розумний поділ праці у своєму величавому варстаті. Клімат, земля, умовини життя й комунікації скрізь ріжні та взаємно доповнюються. І хоч люди інколи потрясають отим природним порядком а наука викрадає природі її святий вогонь, проте природних законів таксамо не можна перевертати коміть головою, як не вдасться напр. ніколи, щоб люди »синтетично« харчувались«

Однак люди ділили природні скарби світа відповідно до своїх сил, а не потреб. З того виринали конфлікти, які довели були і до світової війни і тепер до европейської. Німеччині відібрали заморські кольонії, спутали її в її заморській торговлі. Але Німеччина не є кольонією та німці не є китайськими невільничими »кулями«. Таксамо, як вони зірвали пута політичного гнету, таксамо зірвуть і господарські обмеження. Воно вже видно було й після світової війни, коли не вважаючи на панування переможців над морями — німецький купець торгував з усім світом.

»...Після десятки літ труднощів та відмовлювання собі найпотрібніших річей, починаючи від вибуху світової війни — через Версаль, де забрали нам безоглядно всі наші заморські посілости, через господарську крізу аж до теперішньої хвилини, коли знову наші вороги зруйнували нам наші заморські звязки, а наших зеляків по тому боці океану позамикали до таборів, — потішаємо наших заморських торговців вірою, що саме тепер розпочинається великий час, коли Німеччина відчинить собі двері до широкого світа. Не континентальна або заморська торговля, тільки континентальна і заморська торговля — ось розвязка проблеми. Обидві торговлі будуть процвитати, як ніколи раніш.«

З українського життя

ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДОМІВКИ В КЄЛЬЦАХ.

Дня 27. липня ц. р. відбулося посвячення української домівки в Кельцах при вул. Сенкевича ч. 34. На це свято приїхав з Кракова представник Українського Центрального Комітету інсп. Осип Бойдуник та делеґати з ріжних місцевостей, радомської области. Їх привитав інж. Яримович, голова Українського Комітету в Кельцах у великій салі, прикрашеній тризубом, прапорами і свастикою. Зчерги діти відспівали кілька українських пісень і вручили інсп. Бойдуникові для д-ра Кубійовича тризуб і китицю квітів, який склав щиру подяку.

Опісля відбулася нарада делеґатів Українських Допомогових Комітетів, на якій обговорювали справи: оснування Комітетів у містах, де їх ще нема, шкільництва, допомоги, суспільно-культурної праці та інші.

В нараді взяло участь 15 представників з Ченстохови, Радома, Петрикова, Радомська, Єнджейова, Буська, Влощови та Опатова.

В год. 6-ій вечером відбулося святочне відкриття домівки у присутности представників німецької влади. Провідник Комітету інж. Яримович виголосив гарну зворушливу промову, дякуючи німецькій владі за її прихильність до українців та допомогу в улаштуванні домівки. Зчерги промовив посадник міста, висловлюючи подив для солідности української орґанізації та її праці, після чого перетяв жовтоблакитну стяжку.

Мішаний хор під проводом диригента Трояна відспівав український і німецький гимн, та кілька народніх пісень, які викликали миле враження у німецьких гостей. Опісля приявні засіли до вечері.

В неділю в год. 6-ій вечером панотець Костецький посвятив домівку. В новій домівці мають змогу зійтися всі українці та обговорити всі свої справи.

Завдяки невтомній праці голови Українського Комітету в Кельцах інж. Яримовича та його членів: панотця Костецького, інж. Галущинського, проф. Волошина і п-ні Паславської, українська орґанізація в Кельцях є на найкращій дорозі розквіту і праці.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЧЕНСТОХОВІ.

Українська громада в Ченстохові — це стара українська громада, що істнує вже 20 літ від 1920 р. Тепер вона складається з 63 членів (167 осіб) і 4-ох заміських членів. До 1. червня ц .р. нашою філією була українська громада в Радомську з 25 членами (59 осіб), яка тепер є самостійною громадою. Більша частина української громади в Ченстохові складається з старшин, урядовців і козаків, які в роках 1917—1921 брали участь у війні за волю України і перебували як політичні еміґранти та заточенці. Головою громади в Ченстохові є від 16-ох років лейтнант фльоти Святослав Шрамченко. Від 1. червня ц. р. під проводом Шрамченка істнує в Ченстохові Український Допомоговий Комітет. В його склад входить чотирьох членів: Богдан Заячківський — секретар, інж. Святослав Шматера — господарський референт, проф. Антін Кмицикевич — референт опіки над молоддю і родинами, хор. Дмитро Островерщенко-Михальський — скарбник і 3-х членів-заступників: Степан Паладійчук, Омелян Ґермак і пор. Микола Кулак (церковний референт). Від 1. серпня ц .р. Комітет має власну домівку, в якій приміщуються 2 бібліотеки громади, сходиться хор на проби і де відкриють курс української мови для дітей громади (передшкілля) та курс німецької мови для тих членів громади, які не опанували ще німецької мови. — До того часу Комітет урядував у приватньому помешканні провідника Комітету, лейтн. фльоти Святослава Шрамченка.

Поза ріжними актуальними справами, як — приділення українських дітей до німецької школи в Ченстохові, радієвих справ, харчевих карток, безробіття, — уладжено 16. червня ц. р. панахиду на могилі українського невідомого вояка на православному цвинтарі „На Кулях", що істнує від 1920 р. і на якій що-року відправляється богослуження. На могилі видніє напис: „Борцям за волю України". Далі 28. червня провідник з українською делеґацією склав побажання і подив хоробрій німецькій армії на руки посадника міста від цілої громади з приводу перемоги у Франції.

Чергового дня 29. червня ц. р. українська громада передала посадникові біля 210 кільоґрамів металю, як дар для хороброї німецької армії.

До табору в Турковичах вислано 6 хлопців. В Ченстохові живе вдова Софія Тилятицька зі сином Ярославом, 9-літнім учеником німецької школи в Ченстохові, чоловік якої згинув 4. вересня 1939 р. підчас боєвих подій в Ченстохові. Матеріяльний стан її важкий. Громада сяк-так підтримує її, та робить заходи про виклопотання ренти. Вкінці слід згадати, що Комітет у Ченстохові працює над національним освідомленням усіх дітей з мішаних родин та над поглибленням національного духа в батьків, які підпали були під деякий вплив чужого нам польського середовища.

Грубешівщина.

ЗАВДАННЯ ЮНАКІВ.

Вже швидко рік мине ,як провалилася польська держава і з українського народу спали кайдани довгої неволі. Настав час, коли і ми українці можемо свобідно розвиватись під кожним оглядом. І саме головним нашим завданням довести до того, щоб у кожному селі повстав гурт ідейних, завзятих свідомих та активних юнаків, та щоб вони повели послідовну плянову працю серед своїх найближчих незорґанізованих односельчан. Довкруги нас ще багато молоді та юнацтва, яка ще ходить одинцем і не працює над собою. Ми безупинно мусимо іти в цю гущу наших юнаків і кликати їх до праці в гурті. Вже від ранньої молодости треба брати юнаків під свій вплив і виховувати їх так, як вимагає добро справи. З тією саме метою повстали Відділи Виховання Юнацтва і нам треба їх якнайбільше поширити в цілому краю. Постійно працювати над поширенням юнацького руху, це наш великий обовязок супроти справи, для якої живемо. Одночасно мусимо дбати, щоб ніхто не відійшов від нас з нашої великої родини. Якщо ж відійде треба всіма силами заохотити його назад до праці над собою.

Балигородщина.

ЗІ СЕЛА БАХЛЯВИ.

Слава Ісусу Христу!

Дорога Редакціє — в перших словах нашого листу, складаємо Вам подяку за цей гарний часопис, що нам присилаєте. Такого часопису ми ще ніколи не мали. Нас завсіди обманювали поляки, та говорили, що мовляв, ніякої України нема і не буде а тут — ми самі бачимо, що Вона є, буде і мусить бути. Ми хочемо бути постійними передплатниками вашого часопису. Та на жаль, грошей відразу за цілий рік вислати не можемо, бо наше село мале і бідне. Вислали ми нині до Вас передплату не лише за місяці — серпень і вересень, а по тім вишлемо і за дальші місяці.

Наше село невеличке положене між Гічвою та Середнім. Має воно всього 43 числа, в тому два поляки, один жид, навіть маємо і одного кацапуня, який хрестить свої діти в костелі. За часів Польщі, натерпілося наше село. Тепер все змінилося. — В селі рух, праця, оснувалась своя кооп. „Єдність", головою є Цапар Михайло. Ще немає вона своєї домівки, але Бог дасть що буде. Покищо крамниця в хаті одного господаря. Кооператива розвивається гарно. Що тижня їздять до Сянока по товари, народ задоволений. Заложено в нас і чит. „Просвіти"; досі її не було. Всі горнуться до неї, щоби почути про те, чого досі не вільно було знати. Яка радість була, коли прийшли до нашої читальні перший раз „Краківські Вісті". Всі люди позбігалися, щоби почути, довідатися, що діється у світі — як наша справа, як наше українське життя. До читальні записалось 50 членів і що раз прибувають нові. Щодня повна домівка. В праці тій багато помагає нам солтис Клим Антін ,та учителі зі Середнього Села, бо в самім нашім селі ще школи нема, то ж нема учителя.

Радіємо всі, що зажили новим життям, що світ нам відчинився по двацятилітній неволі, що можемо свобідно працювати, говорити, свобідно заспівати „Душу тіло ми положим за нашу свободу!"

ОРҐАНІЗУЙМО ОБЖИНКИ!

В розгарі праці, звязаної зі живами, в неодному осередку перейде незамітно нагода зорганізувати масове свято, своєрідне свято селянської праці — обжинки. Тому не від речі буде кількома словами пригадати цю справу.

Обжинки одне з найстарших свят українських хліборобів, що своїми початками сягає до тих часів, коли повставала наша сила й окремішність. Перейшло воно, бережене традицією народу, крізь довгі сторіччя, крізь найважчі історичні хуртовини. І мабуть небагато змінилося в обжинкових звичаях, у змісті пісень, хоч формою вони далеко відбігли від того, що було колись.

Цього року добра нагода відновити масово традицію. Хай це буде причиною до всебічнього відродження цієї вітки нашого народу, що волею історії опинилася по цей бік Сяну і Буга. Ініціятиву в цьому напрямі населення підхопить напевне дуже радо, бо в цей спосіб буде мати ще одну нагоду віднайти себе в своїх, переданих традицією звичаях. Тому не повинно бути ніодного села, де не відбулось би свято обжинків. Хай воно буде скромне, але хай буде всюди, бо напевне дуже додатньо вплине воно на селян, на їхне самопочуття. Вони в спільному святі бодай на момент відчують те, що єднає нас нерозривно, а в орґанізованості відчують свою силу. Крім обжинок в поодиноких місцевостях добре буде зорґанізувати районові свята обжинок. Свята, зорґанізовані й переведені силами цілого району, будуть для орґанізаторів пробою та іспитом орґанізаційного хисту. На обжинки, в першій мірі на районові обжинки, добре буде запросити представників німецької влади. Вони дуже радо прийдуть, щоб зблизька приглянутися нашим народнім звичаям, щоби вслухатися в ритм нашого життя. Для неодного з них свято обжинок буде першою нагодою пізнати нас безпосередньо в більшій кількості, підчас спільного обходу.

Я. Арчин.

Українське Видавництво у Кракові

має на складі і продає такі видання

1) **Історія України—в німецькій мов**
написав *Др Б. Крупницький*

Geschichte der Ukraine
von Dr B. Krupnyckyj
mit 4 Karten im Text, Verlag Otto Harassowitz—Leipzig.

Книжка видана на гарному папері, у великому форматі, 320 сторінок друку, оправлена ціла в полотно —
ціна 15 зол., пересилка 1,20 зол.

2) **Німецько-Український Словар**
уложила *Г. Наконечна.*

Deutsch-Ukrainisches Taschenwörterbuch
bearbeitet von H. Nakonetschna
Verlag Otto Harassowitz—Leipzig

Книжка оправлена в полотно, ціна 10 зол., оправлена в картон 8 зол., пересилка 1 зол.

3) **Підручник навчання української мови для німців**

Lehrbuch der Ukrainischen Sprache
von Dr J. Rudnyckyj
Verlag Otto Harassowitz.

Є це єдиний дуже добре опрацьований підручник навчання української мови для німців. Ціна в картон. опр. 8 зол., пересилка 1 зол.

Повищі книжки висилаємо за попереднім надісланням належитости.

Книгарням нормальний рабат.

„УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО"
Краків, Кармелітська 34.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

СЕРПЕНЬ

6. Второк — Бориса і Гліба.
7. Середа — Усп. св. Анни.

— ПОГОДА ПОКРАЩАЛА. Після довгих безнадійних днів непогоди блиснуло вкінці сонце. Може врешті діждуться люди справжнього літа. Краще пізно як ніколи тимбільше, що пора жнив минає, а хліб ще в полі.

— ПРИМІР ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ. Василь Сеган, малярський майстер у Кракові, вул. Ясна 10, зложив з рахунку при роботі у фірмі Перльбергер і Шенкер, 85 зол. на „Просвіту" Звертаємо увагу на цей примір гідний наслідування для всіх наших майстрів і ремісників, а також усіх „тройгендерів" і комісарів, що при всяких розрахунках повинні не забувати про датки на такі цілі.

— ЖИДИ ПОКИДАЮТЬ КРАКІВ. У звязку з наказом німецької влади жиди мусять покинути Краків. Вони стали масово виїздити на поблизькі місточка й села. Усіми дорогами з Кракова котять цілі валки возів, навантажених жидівським добром. І Вислою плинуть човни, повні жидівського майна. Багато жидів виїздить до Варшави та до т. зв. Конгресівки.

— БОЖЕВІЛЬНИЙ вганяв по вулицях Закопаного у купелевих штанцятах, нападаючи на прохожих з голкою до застриків. Вкінці його застрілено. Як виявилося це якийсь дентист. Він вспів зранити 5 осіб, яких перевезено до лікарні.

— У ВАРШАВІ урухомлено новий рід підвод т. зв. рікші. Це триколовий візок, скомбінований з ровером, на якому позаду їде цей, що попихає. Цими підводами перевозять легкі товари й людей.

Короткі вістки

= КАНЦ. ГІТЛЕР приняв на авдієнції еспанського амбасадора, адм. де Мараз, який уступає зі свого становища.

= ПРОВІД НІМЕЦЬКОЇ ГРУПИ в Румунії склав прем. Джіґурті домагання, в якому повідомляють про зловживання румунських урядовців у справі поладнання приступлення німців до національної румунської партії.

= РУМУНСЬКИЙ прем. Джіґурту й мін. Мануіеску склали королівській раді звіт зі своєї подорожі до Зальцбургу і Риму. Вони підкреслили, що наслідки відбутих там розмов позитивні.

= У РИМІ говорять політичні кола, що румунський уряд Джіґурту запросить небаром німецьких й італійських інжнирів, щоб вони прослідили нові джерела нафти в Румунії.

— В ЮГОСЛАВІЇ відчинено німецьку ґімназію, до якої вписалося поверх 300 учнів. Наука почнеться з днем 1. вересня ц. р.

= ДНЯ 8. СЕРПНЯ Ц. Р. відбудеться засідання найвищого французького суду в Ліоні, щоб прослідити справу відповідальности за приступлення Франції до війни.

= В КОРЕЇ, як повідомляє Райтер, переведено знову арештування серед англійців.

З СТУДЕНТСЬКИХ СПРАВ

Студії у Ґраці

У відповідь на численні запити про можливості студій у Ґраці подаємо заінтересованим ось-що: З високих шкіл у Ґраці є университет із факультетами: медичним, фармацією, правничим і фільософічним та висока технічна школа з факультетами: механічним, будови машин, будови літаків, електротехнічним, архітектури, будови доріг і хемічним. Дуже добре поставлений медичний факультет, що має до розпорядимости одну з найкращих клінік Німеччини. Тому, хто хоче студіювати медицину — хай їде до Ґрацу. Університетські оплати семестрально коло 120 РМ. Члени Т-ва „Січ" при відповідних поступах в науці можуть дістати знижку до половини. Вписи в обох високих школах на зимовий семестр 1940 року тривають від 25. серпня до 8. вересня включно. Життя у Ґраці догідне. Прожиток порівнюючи найдешевший в порівнянні з іншими високошкільними осередками Німеччини сягає пересічно 100 марок місячно.

З українських студентських орґанізацій істнує у Ґраці українське студентське товариство „Січ", яке обєднує всіх українців-студентів високих шкіл у Ґраці і репрезентує всіх своїх членів перед академічною та адміністраційною владою. Вписи та звільнення і переклади всіх шкільних документів переводить Т-во „Січ" в порозумінні з академічною владою. Т-во „Січ" бере живу участь у житті студентства. Далі Т-во приходить з допомогою незаможним, але працьовитим студентам. З цією метою зорганізовано допомоговий фонд Т-ва, що складається з добровільних датків членів Т-ва „Січ" — абсольвентів Високих Шкіл у Ґраці. — При цій нагоді складаємо щиру подяку всім жертводавцям, передусім д-рові Степанові Чубатому (Катовиці) за його високу матеріяльну підмогу для Т-ва. Виказ всіх жертводавців оголоситься в пресі. У всіх справах, звязаних зі студіями у Ґраці, звертатися на адресу: Україніше Студентенферайн „Січ", Ґрац Університет. — На відповідь долучити поштову марку. — За виділ Т-ва „Січ": Е. Веремчук, голова.

Наші потреби у професійному шкільництві

І наше село, і наше не своє місто потребує від молоді більших кваліфікацій, що їх ми не могли придбати з приводу відомої політики Польщі. — Тут саме німці можуть бути для нас добрими дорадниками; ввели обовязкову професійну освіту, від якої ніхто не сміє відхилитись.

Для села введено двохрічний професійний обовязковий вишкіл (Беруфсшуле), для міста трьохрічний. На селі кожний мусить бути кваліфікованим господарем, у місті кваліфікованим ремісником або купцем.

Щоби стати таким, треба практикувати та вчи[тись] нормально три роки. І тільки ті, що кінчают[ь] середні або вищі професійні школи, можуть змен[]шити цей реміснечий, чи купецький вишкіл залеж[]но від вимог професійних шкіл.

Ми українці повинні поважніше підійти [] справи перевиховання.

Треба нам високих кваліфікацій для велик[их] завдань, та осягів, інакше не матимем вигляд[] удержатися серед агресивних, напасливих сусіді[в].

Не легковажмо загальною нашою культуро[ю] але насамперед творім нові підвалини під перебу[] дову нашого виховання: будьмо зарадні на всі[х] ділянках культурного і господарського життя. — Нам потрібні висококваліфіковані сили, фахів[ці] усіх ступнів, від кваліфікованих господарів і гос[] подинь до таких же робітників і робітниць, май[]стрів і техніків.

Це можемо осягнути при добровільним обовязковім професійнім навчанні по містах і селах.

Ця обовязковість професійного вишколу є ще потрібнішна у нас ніж у німців, з огляду на опанування тих міст. Бо перенаселене село може дати нам, коли ми вміло будемо переводити орґанізаційно виховну роботу, національні резерви потрібні для міст.

Отож мусимо тільки привітати започаткованy акцію в цьому напрямку нашої кооперації, що під[] час другого кооперативного зїзду в Ярославі 13. і 14 липня цього року ухвалила зобовязати „низові кооперативи на селах, щоби припильнували ви[]слання молоді до фахових шкіл".

II. кооп. зїзд в Ярославі ухвалив, що союз[и] кооператив подбають про належну фреквенцію новостворених українських професійних школа[х] так, щоби з кожнього села, де є вже 10% україн[]ців обовязково пішло до школи бодай 2 дітей. [] окремих випадках подбати про відповідні стипен[] дії і допомоги для бідної дітвори. Маємо округл[о] 1.400 таких сіл, себто українська кооперація за[] безпечує 2.800 учеників для професійних шкіл.

У змаганні за професійну освіту, Українськи[й] Центральний Комітет звертався до всіх Україн[]ських Допомогових Комітетів, щоби подали свої умотивовані внески на відкриття професійних шкіл

нижчого й середнього типу. У висліді тієї співпраці центра з ...

З листів до Редакції

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте помістити у звязку зі статтею проф. д-ра М. Кордуби, поміщеною в ч. 58. »Кр. В.«, такі мої вияснення:

Тон, у якому шановний проф. д-р М. Кордуба написав статтю п. н. »Холмщина і Підляшшя«, звільняв мене від обовязку відповідати. І я цього не роблю, хоча у статті нема ніяких доказів, що слово »Підляшшя« українського походження, а приклади »Під-карпаття«, »Підгіря« та інші можуть давати авторові підставу лише до здогадів, але не до тверджень; таксамо не вважаю за підставу для нас ділити холмську землю по річці Володавці лише тому, що те зробили колись польські адміністратори, ні тому, що той чи інший князь, вважаючи землю за свою власність, шматував її між дітьми, або захоплював її у князів-сусідів.

Як журналіст, мав я на увазі лише сьогоднішню дійсність і життєві потреби українського народу саме сьогодні. Одною ж з головних потреб моменту: не дробити наші землі, а збирати їх до купи. Цього вимагає здоровий розум.

Остаю з правдивою пошаною

В. Островський.

—о—

Листування Адміністрації

Вп. Новак Іван — Корбах: Письмо отримали. — Адреса українського бюра в Берліні така: Berlin W. 50. Ansbacherstr 15/II. Ukr. N. Ver.

Вп. Васильовський Микола — Ґросфанер: Книжки вислали — передплата за „Кр. В." заплачена до 20. вересня ц. р.

Вп. Шуровський Філярет — Нірнберг: Книжки вислали. — Передплата „Кр. В." до кінця біжучого року виносить зл. 10.60.

Вп. Петрів Анна — Котбус: Передплату на 1 місяць заплатив Вам Ваш Брат. — Адресу справили.

Вп. Мельник Олександер — Ґріммічав: Передплата за „Кр. В." до кінця біжучого року виносить зл. 17.50. Часопис висилаємо.

Вп. Гапон Іван — Мерен: Грошей ми ще не отримали. Часопис висилаємо почавши від 15. липня ц. р.

Вп. Цекот Василь — Берґ: Наразі ми отримали зл. 10.—. Другої посилки Ваших грошей ми не отримали. До кінця липня ц. р. довжні Ви нам за „Кр. В." зл. 4.90.

Вп. Середницький Іван — Татендорф: Ваша передплата за „Кр. В." є вирівнана до кінця серпня ц. р.

Вп. Танчук Іван — Тріфтерн: Дотепер ми отримали лише 10.— зол. Передплата за „Кр. В." вирівнана до 15. липня ц. р. Просимо за дальшу передплату.

Вп. Інж. Петро Ґаздайко — Берлін: Дотепер ми одержали зл. 20.—. Передплата заплачена до 15. грудня.

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

ОГОЛОШЕННЯ

ЯКІВ ҐРОС поручає українській клієнтелі порцеляну, кришталі, лямпи

он Мирослава пошукує свойого брата Євгена он — Рудавка, пошта Риманів 825 1-1

відома Друзям і Знайомим: 1) Панахид Ілля, жб. П. С. К. Щирець к/Львова. 2) Паркасевич итро, с. Піски п. Львів, 3) Мартинів Гриць, с. шів п. Рогатин, 4) Бордун Матвій, с. Скнилів ьвова, 5) Пилипів Іван, с. Богородчани п. Сталавів, 6) Кномбер Осип, с. Юстинівка п. Підці, 7) Дрянчук Дмитро, с. Липовиця п. Долина, Ратушний Людвик, с. Ричичичани п. Городок йлонський, 9) Бабінець Теодор, с. Пациків, п.-ина, 10) Попів Іван, с. Гаї Нижні п. Дрогобич — симо писати на адресу: eutschland Lager-Gebel üb. Rothenburg o/T. Fraukengau. 826 1-1

МІЖНАРОДНІЙ ТРАНСПОРТ А. Сп.
„Польський Льойд"
Краків, Фльоріянська 23,
Телефон 101-59.

Міжнародня спедиція, полагоди митних справ.
Магазинування, транспорти меблів.
Збірні транспорти з усіх більших міст Німеччини.
Заладування та виладування в усіх більших містах Генерального Губернаторства.
Інформації в справах імпорту та експорту.
723 3-5

Українці купують
порцеляну
скло
кришталі
у фірмі **Яків Дінер**
591 18-25
Краків, вул. ШЕВСЬКА 20.
Treuhänder — Paul Schwarz

Комісарська Управа Фірми
РУБІНШТАЙН І РАЙНЕР
складниця шкури (мякої та твердої)
721 8-25 **Краків, вул. Дітля 61.**
Продажа тільки на картки.

Гуртівня шкіри
ф-ми КІНСТЛЄР і Сини
Краків, вулиця Дітля ч. 44
в Українській Комісарській Управі — поручає
шкіри різного роду — тверді та мякі.
Продажа тільки на картки.

Доставляємо з власної фабрики
Удосконалені машини
до цементових виробів.
Продажа. Цементові фарби.
Цінники. Проспекти — на бажання.
Торговельно-Промисловий Дім
„МАШИНОБЕТ"
Краків, Кроводерська 4., партер.
Вагонова продажа Портлянд-Цементу з фабрик Горішнього Шлеська.
795 4-4

„Küche und Heim"
:-: Inhaber Bruno Galuszka :-:
Гуртівня кухонного приладдя
ЕМАЛІЯ
АЛЮМІНІЙ
СКЛО
ФАЯНС
ПОРЦЕЛЯНА
Краків, Agnesgasse 2.
579 19-25

Космети а та перфумерія
Гурт і деталь
І. Мінґельґрін
Краків, вул. СТРАДОМСЬКА 10. 720 6-1
Замовлення українських клієнтів із провінції полагоджуємо швидко та ввічливо. КОМІСАРСЬКА УПРАВА

і просить до ...
і Микола, Каліка Петро, Бапіж Луць, Максимик Олекса, Вовк Степан, Ваплик Михайло, Юринець Іван, Ярмола Теодор, Корнійчук Василь, Бутько Микола, Денис Іван, Смалій Іван, Королько Теодор, Петро Ярмола 822 1-2

Пошукую фахової провідниці для захоронки. Зголошення: Баранецький, Сянік, Суд. 823 1-3

Дмитро Палажій із Словіти пошукує Івана Боруха, студ. експортівки, Василя Яцуру, Петра Козачишина, Мирослава Колодія та о. Дмитра Базюка. Пишіть на адресу: Dmytro Palažij, Stalag XVII A. Deutchland, Gefangenummer 40649. 824 1-1

Українські учителі повинні негайно зголошуватись на учительські посади в українських селах на Підляшші. Подання вносити: Д-р Евстахій Бурка, Любартів, Slowackistrasse 9. 827 1-1

Марійка, Галька та решта, відізвіться! Від 5. 6. по цім боці. Олександра Ставнича, Litzmanstadt Pulvergasse 4.

УНІВЕРЗАЛЬ
усякого рода
БУДІВЕЛЬНІ МАТЕРІЯЛИ:
цегла, цемент, папа, дахівка, цементово-азбестові плити „Етерніт", кафлі, тростинові мати, тер, асфальт, вапно й т. п. — ВАГОНОВО ТА ДЕТАЛЬНО.
Краків, вул. Старовісльна 28. Тел. 129-37.
719 8-20

Ф-ма
Перльберґер і С-ка
шкури — гарбники — хемікалії
Краків, вул. Дітля 50. 806 1-25
Українська Комісарська Управа Осип Пастернак

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерал-Губернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва PSch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: „Probojem". Praha XIV-65 post. schr. 3. Курс 1 нім. марки 2 золоті; 1 чеської корони 20 сот. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.
Звертаємо увагу подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 20...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil; Hauptschriftleiter L. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II. Fernsprecher 280-39. Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowastrasse 7. Fernsprecher. 102...